

עגלה ערופה פרק תשיעי סוטה

מזח.

עין משפט נר מצוה

ואנן יבני ליה לנהניס. דקנסיהו עורא כדאמרנן ציצנות (דף פו:)
וכיון דאינו נותנין כתקנן אין יכולין לומר וגם נתמיו ללוי ככל
מנזותם: **פחילה.** ונתת ללוי זה מעשר ראשון לגר זה מעשר עני
בשערין זה מעשר שני דכתיב לא תוכל לאכול בשעריך (דברים י:)
אף הוא. יוחנן כהן גדול: **עבל**

אין אדם מנקה אפי' אצבעו (חולין ז:). **דס** ניקוף מלכה כדס עולה (סו:)
טבעות. להנניס זאור בהמה לתוכו: **כדאמרין.** שתיקן שיהו כל
הלוקמין מפרשיין ולא היה אדם צריך לישאל לחזירו חזר שלקח
מעם הארץ הפרשת דמאי: **בתנינ'** צביר לא ישו יין. ובגמ'
מפרש מנא לן דמשבטלה סנהדרין

והטומא מעשר עון מיסה. צאלו הן
הנשרפין (סנהדרין פג.) ילפי' לה. וכשאתם
לוקמין מעם הארץ והס לא הפרישו
אלא תרומה עודנו טבל למעשרות
ואתם נענשים מיתה: **מפריש טומא**
מעשר וטומא נכה. מפרש כל
המעשרות ממנה להוציא מידי טבל
ואחר כך מפרש ממוך מעשר ראשון
תרומת מעשר מה שעל הלו להפריש
ונתנו לכהן משום דלית ציה עון
מיתה אחמור עלייהו שלא לעכו
אצלו ולמכור לכהן כסם שהוא מעכב
אצלו מעשר ראשון ומעשר עני ואומר
המוציא מחיבורו עליו הראיה גזירה
למלא כי משהי ליה גזיה אכיל ליה

ואנן יקא יבנינו לכהנים ולודי אשאר
מעשרות אמר ריש לקיש יכל בית שאין
מתודה על מעשר ראשון שוב אין מתודה
על שאר מעשרות מאי טעמא אמר אבוי
הואיל ופתח בו הכתוב תחילה מכלל
דאפרושי הוו מפרשי והא תניא אף הוא
ביטל ^(א) את היודי וגור על הדמאי ילפי'
ששלה בכל גבול ישראל וראה שאין מפרשיין
אלא תרומה גדולה בלבד ומעשר ראשון
ומעשר שני ^(ב) מקצתן מעשרין ומקצתן אין
מעשרין אמר להם בני בואו ואומר לכם
כשם שתרומה גדולה יש בה עון מיתה כך
תרומת מעשר וטבל יש בהן עון מיתה
דעמד והתקין להם הלוקח פירות מע"ה

מפריש מהן מעשר ראשון ומעשר שני מעשר
ראשון מפרשי ממנה תרומת מעשר ^(ג) ונתנה
לכהן ומעשר שני עולה ואוכלו בירושלים
מעשר ראשון ומעשר עני המוציא מחיבורו
עליו הראיה תרתי תקן ביטל יודיו דחבירים
וגור על דמאי של עמי הארץ: ואף הוא
ביטל את המעוררים: מאי מעוררים אמר
רחבה ^(ד) בכל יום ויום שהיו עומדים ליום על
דוכן ואומרים: **עורה למה תישן ה' אמר**
להן וכי יש שינה לפני המקום והלא כבר
נאמר ^(ה) הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל
אלא בזמן שישראל שרויין בצער ועובדי
כוכבים בגחת ושלוח לכך נאמר עורה למה
תישן ה': ואת הנוקפים: מאי נוקפים אמר
רב יהודה אמר שמואל ^(ו) שהיו מסרמין לעגל
בין קרניו כדי שיפול דם בעיניו אתא איהו
בטיל משום דמיוחו כי מומא במתניתא תנא
שהיו חובטין אותו במקלות כדרך שעושיין

אצלו מעשר ראשון ומעשר עני מותרים
לזרים ואין צדן אלא עון מלא כהן הלך
המוציא מחיבורו עליו הראיה. אלמא
אפרושי נמי לא הוה מפרשי ואת
אמרת לפי שאין נותנין אותו כתקנן
הא אפרושי מפרשי ליה: **פרסי סקון.**
לעולם העברת הודאות מעשר משום
שאינו נותנין אותו ללויס הוא והא
דתינו לפי ששלה כו' לאו אצטיל
את היודי קאי אלא אגור על הדמאי
קאי ותרתי תקנות תקן ציטל יודיו
של חברים אע"פ שמפרשיין אותו
לפי שאין נותנין אותו כתקונו וגור
על הדמאי על לוקח מעם הארץ לפי
ששלה כו': **מסרעין.** כשהיו רוצין
להפילו לארץ לשומטו: שיפול דם
בעיניו. ואינו רואה ואינו מתחזק כל
כך על רגליו. ונוקפין לשון נקף סכני
היער (ישעיה י:). **חוצעין.** להפילו לארץ.
ונוקפין לשון חטטה ונכה כדאמרנן

אותו לפני עבודת כוכבים
להו אלא טריפות שמא ניקב קרום של מוח עמד והתקין להם טבעות בקרקע: עד ימיו היה פטיש
מכה בירושלים: בחולו של מועד: כל ימיו לא היה אדם צריך לשאול על הדמאי: כדאמרן:
בתנינ' משבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתאות שנאמר ^(א) בשיר לא ישו יין וגו' משמתו
נביאים הראשונים בטלו אורים ותומים משחרב בהמ"ק בטל השמיר ונופת צופים ופסקו אנשי אמנה
מישראל שנאמר ^(ב) הושיעה ה' כי גמר חסיד וגו' רשב"ג אומר ^(ג) העיר ר' יהושע מיום שחרב בהמ"ק אין
יום שאין בו קללה ולא ירד הטל לברכה וניטל טעם הפירות ר' יוסי אומר אף ניטל שומן הפירות ר'
שמעון בן אלעזר אומר המהרה נטלה את ^(ד) (המעם ואת) הריח המעשרות נטלו את שומן הדגן ^(ה) והכמים
אומרים הנות והכשפים כילו את הכל: **גמ'** וממאי דמשבטלה סנהדרין כתיב אמר רב הונא בריה
דרב יהושע דאמר קרא ^(ו) וקנים משער שבתו בחורים מנגינתם אמר רב ^(ז) אודנא דשמעא זמרא תעקר אמר
רבא זמרא בביתא חורבא כסיפא שנאמר ^(ח) קול ישורר בחלון חרב כסף כי ארוה ערה מאי כי ארוה
ערה אמר ר' יצחק ^(ט) בית ^(י) המסובך בארזים עיר הוא אלא אפי' בית ^(יא) המסובך בארזים מתרועע אמר רב
אשי שמע מינה כי מתחיל חורבא כסיפא מתחיל שנאמר חרב כסף ואיבעית אימא מהכא ^(יב) ושאייה
יובת שער אמר מר בר רב אשי לדידי ^(יג) חזי ליה ומנגח כי תורא אמר רב הונא זמרא דנגדי ודבקר שרי
^(יד) דגורדאי אסיר רב הונא בטיל זמרא קם מאה אווזי בוזא ומאה סאה חיטי בוזא ולא איבעי אתא רב
חסדא ולזיל ביה איבעאי אווזא בוזא ולא משתכח אמר רב יוסף זמרי גברי ועני נשי פריצותא זמרי
נשי ועני גברי כאש בנעורת למאי נפקא מינה לכטולי הא מקמי הא אמר ר' יוחנן כל השותה בארבעה
מיני זמר מביא חמש פורעניות לעולם שנאמר ^(טו) הוי משכימי בבקר שכר ירדפו מאחרי בנישף יין ידליקם
והיה כגור ונבל תוף וחליל ויין משתיהם ואת פועל ה' לא יביטו מה כתיב אחריו ^(טז) לכן גלה עמי מבלי
דעת שגורמין גלות לעולם וכבודו מתי רעב שמביאין רעב לעולם והמונו צחה צמא שגורמין לתורה
שתשתכח מלומדיה ^(יז) וישח אדם וישפל איש שגורמין שפלות לשונאו של הקב"ה ^(יח) ואין איש אלא הקדוש
ב"ה שנאמר ^(יט) ה' איש מלחמה ועיני גבוהים תשפלה שגורמין שפלות של ישראל ומה כתיב אחריו לכן
הרחיבה

(א) [תוס' פ"ג ב"מ ג. יומא ט. ז. ו' ע"י תוס' שבת יג. ד"ה רבא.] (ב) [ע"י תוס' יומא ט. ד"ה מעשר.] (ג) [תוספתא פ"ג.] (ד) [תוס' פ"ג ע"ש.] (ה) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (ו) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (ז) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (ח) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (ט) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (י) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (יא) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (יב) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (יג) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (יד) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (טו) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (טז) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (יז) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (יח) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (יט) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (כ) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (כא) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (כב) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (כג) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (כד) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (כה) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (כו) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (כז) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (כח) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (כט) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.] (ל) [בבבא שבת פ"ג ע"ש.]

הגהות הב"ח
(א) במשנה שזמן הגזן (ומכאן אומרים) תאמר וי"ז ס"א ל"ג ליה וכן בירושלמי יצא:

גליון הש"ס
גמ' אודנא דשמעא. ר"ף פ"ה דכתיב:

מוסף רש"י
ביטל את היודי. ע"י מעשה ואפילו של חברים שאין לומר בערתי הקדש מן הבית וכו' נתמיו ללוי לפי שלא היו נותנים מעשר ראשון ללוי הלא כהן, דהמנה אמר ללויס וקנסיהו עורא וזה לתמו לכהנים (ב"ב ז. ג.) וגור על הדמאי. ללוקח מעם הארץ מפרשי הכל מספק מפני שהטבל עון מיתה חוק מן התרומה שלא גור להפרישה ולא גור על הדמאי לפי ששלה כולו גבול ישראל וראה שהיו עמי הארץ מולטין במעשרות ולא היו מפרשיין אלא תרומה גדולה (סו:).

מטא א מ"י פ"א מהלך מעשר הלכה ד: **ב** ב מ"י פ"א מהלכות מעשר שני הלכה ז י"ב: **נא** ג מ"י פ"א מהלך מעשר הלכה א סמג עשין קלח: **גב** ד מ"י שם הלכה ז (עור י"ז סוף ס"י שלח): **גג** ה מ"י פ"א מהלכות מעשרות הלכה י סמג עשין מ"ד ג טור ש"ע פ"ח ס"י מקס סעף ג:

תורה אור השלם

- עורה למה תישן אדני וקציה אל תונחן לקציה: תהלים מר כד
- הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל: תהלים קכא ד
- בשיר לא ישו יין יצור שרבי לישאיו: ישעיהו כד ט
- הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם: תהלים יב ב
- וקנים משער שבתו בחורים מנגינתם: יצא
- ורבבו בתוכה עדרים כל דתו וגו' נמי קאת גם קפד בבפתריה ליינו קול ישורר בחלון חרב בשף כי ארוה ערה: צנניה ב די
- נשאר בעיר שמה ושאייה יבת שער: ישעיהו כד יב
- הוי משכימי בבקר שרבי ירדפו מאחרי בצשף יין ידליקם: ישעיהו ה יא
- לכן גלה עמי מבלי דעת ויבדדו מתי רעב והמונו צחה צמא: לכן הירחיבה שאלו נפשה ופצרה פיה לבלי חק וירד הירח והמונה ושאוהו ועליו ביה: ישעיהו ה יג די
- וישח אדם וישפל איש ועיני גבוהים תשפלה: ישעיהו ה טו
- איש מלחמה וכל שמוט טו ג: ישעיהו ה טו